

**MICHAEL CHRISTIE
GREENWOODOVÉ**

slovar

Copyright © Michael Christie 2019
Edition © McClelland & Stewart, a division of Penguin Random House
Canada Limited, a Penguin Random House Company 2019
Book design by Jennifer Griffiths
Cover art: (tree) Public Domain by <https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1904-2091>
Interstitial art: (cross-section of tree rings) © Josef Mohyla/E+/Getty Images
CC by <https://www.flickr.com/photos/biodivlibrary/10460597646/>
CC by <https://wellcomecollection.org/works/c3g45u3g?query=veins>
CC by <https://www.flickr.com/photos/biodivlibrary/7064353165/>
CC by <https://www.flickr.com/photos/biodivlibrary/10460610126/>
Typeset in Adobe Caslon Pro by M&S, Toronto

Translation © Hana Březáková 2021
Czech edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., Praha 2021

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uložena ve vyhledávacím systému či šířena jakýmkoliv způsobem (elektronicky, mechanicky, kopírováním, nahráváním či jinak) bez předchozího svolení majitelů autorských práv.

Z anglického originálu *Greenwood*,
který vydalo nakladatelství McClelland & Stewart
přeložila Hana Březáková
Redakce Michaela Šmejkalová
Editor Jan Pavel
Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., v Praze roku 2021
Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro koncové prodejce.

ISBN 978-80-276-0303-9
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
www.slovart.cz

Kniha vyšla díky finanční podpoře
Ministerstva kultury České republiky.

2038

GREENWOODSKÁ ARBOREÁLNÍ KATEDRÁLA

PŘICHÁZEJÍ SEM KVŮLI stromům.

Aby si mohli přičichnout k jejich jehličí. Aby si mohli pohladit jejich kůru. Aby si odpočinuli v pokorném stínu tyčících se velikánů. Aby beze slov postáli v jejich listnatých chrámech a pomodlili se k jejich tisíciletým duším.

Z prachem se dusících měst tohoto světa přijíždějí sem do výjimečného arboreálního útočiště – na odlehlý zalesněný ostrov nedaleko Tichomořského lemu v Britské Kolumbii –, aby prošli transformací, znovu nabyli sil a opětovně našli spojení. Aby si připomněli, že kdysi hlasitě bijící zelené srdce Země stále existuje, duše všech živých tvorů se nerozpadla v prach, že ještě není příliš pozdě a vše není ztraceno. Přicházejí sem do Greenwoodské arboreální katedrály, aby se utvrdili v této nehorázné lži, a úkolem lesní průvodkyně Jake Greenwoodové je nakrmit je jí po lžičkách.

BOŽÍ PROSTŘEDNÍČEK

VĚTVEMI PRONIKÁ K ZEMI první světlo a Jake se u začátku stezky zdraví se svou ranní skupinou Poutníků. Dnes je povede mezi k nebi se tyčícími věžemi douglasek tisolistých a zeravů obrovských, kolem žulových výběžků porostlých plyšovými vrstvami zelenomodrého mechu až k letitému stromoví, kde je očekává zjevení. Předpověď počasí slibuje déšť, a tak je všech dvanáct Poutníků zahaleno v Katedrálou poskytované listokůži, lesklé, a přesto prodyšné nové látce, která nahradila Gore-Tex, nanomembráně navržené tak, aby kopírovala způsob, jímž listy odpuzují vodu a ona se na jejich povrchu sbíhá do kapek. Ačkoliv Katedrála přidělila Jake její vlastní bundu z listokůže, nosí ji zřídka, z obavy, aby nějak nepoškodila majetek společnosti; už tak vězí až po krk v dlužích, než aby si ještě musela dělat starosti kvůli úhradě ceny za drahou bundu. Jenže dnes, jak se tak vleče v mrholivém dešti, který se spustil krátce poté, co se vydali na stezku, lituje, že neudělala výjimku.

Navzdory litru jako inkoust černého kafe, který dnes ráno zhltila před prací, jí připadá její kocovinou zamlžený mozek jako měkká karamelka a v hlavě jí bodne v bolestné synchronicitě s každým krokem, který udělá. Ale třebaže je žalostně nepřipravená začít mluvit před návštěvníky, jakmile přijdou mezi první stromy starého porostu, spustí svoji naučenou řeč.

„Vítejte v tlukoucím srdci Greenwoodské arboreální katedrály,“ pronese zvucným teatrálním hlasem. „Stojíte na padesáti sedmi čtverečních kilometrech jednoho z posledních zbývajících původních lesních porostů na Zemi.“ Načež Poutníci neprodleně začínají

vytahovat svoje mobilní telefony a horečnatě jezdí palci po displejích. Jake nikdy neví, zda si ověřují její konstatování, sdílejí bezdeché výkřiky údivu na sociálních sítích anebo prostě dělají něco, co s prohlídkou vůbec nesouvisí.

„Tyto stromy fungují jako obří vzduchové filtry,“ pokračuje. „Jejich jehličí absorbuje prach, uhlovodíky a další toxické částice a vydechuje čistý kyslík, bohatý na fytoncidy, chemikálie, o nichž bylo zjištěno, že u lidí snižují krevní tlak a zpomalují srdeční tep. Jediná z těchto dospělých douglasek dokáže denně vygenerovat tolik kyslíku, kolik za tu dobu spotřebují čtyři dospělí lidé.“ A po těchto slovech začínají Poutníci natáčet na mobily sami sebe, jak se zhluboka nadechují nosem.

Třebaže má Jake čistě teoreticky dovoleno zmínit se o stále nezvladatelnějších prашných bouřích, nikdy nesmí podle politiky Katedrály hovořit o jejich příčině, již je Velké skomírání – vlna plísňových chorob a zamoření hmyzem, která se před deseti lety převálila přes světové lesy a zdecimovala je hektar po hektaru. Poutníci si sem přišli odpočinout a aspoň na chvíli na Skomírání zapomenout, a je náplní její práce (a pracovních příležitostí, jak si Jake dobře uvědomuje, je v současné době opravdu nedostatek) zajistit, aby tomu tak opravdu bylo.

A tak tedy poslušna svých instrukcí opatrně odvádí Poutníky dalších pár kilometrů západním směrem, ke skupině skutečně starých obrů, jejichž kmeny přesahují svou šířkou středně velký osobní automobil. Jsou to stromy tak obrovské a velkolepé, že vypadají až neskutečně, jako filmové rekvizity či snad uměle vztyčené pomníky. V přítomnosti těchto kolosů hovoří Poutníci ztišenými, uctivými hlasy. Oficiální politikou Holtcorpu je mluvit o lese jako o *Katedrále* a o jejích návštěvnících jako o *Poutnících*. Podle Knuta, nejstaršího lesního průvodce na Greenwood Island a Jakeina nejbližšího přítele, je to proto, že les byl prvním (a nyní je možná posledním) chrámem. V době, kdy ještě letenka nestála celoroční plat,

navštívila Jake v rámci výměnného studijního pobytu Řím. V pilířích a sloupových předsíních jeho staveb viděla jen zakřivené větve a sukovité kmeny. Listy tvořená oblá kopule mešity, k nebi se vypínající věžičky opatství, žebrová klenba katedrály – existuje snad na světě církev, jejíž sakrální stavby nebyly navrženy na základě inspirace stromy?

A teď Poutníci ve skutečnosti začínají bez jakékoliv ironie či zahanbení na dlouhou dobu hladit kůru a objímat kmeny. Ve svých informačních balíčcích mají instrukce, aby ke stromům nepřistupovali moc blízko, protože jejich váha stlačuje půdu kolem kmenů, což vede k tomu, že kořeny pak nejsou schopny nasáknout potřebné množství vody. Jake však drží jazyk za zuby a jen se dívá, jak jsou ti lidé se stromy v těsném kontaktu, jak si pořizují snímky a vdechují chlorofylem nasycený vzduch s vážností, která je zčásti divadlem a zčásti ryzí vděčností, ačkoliv je pro ni často obtížné jedno od druhého rozlišit. Brzy nato ji zahrnou neskutecnými technickými otázkami: „Takže kolik vlastně celá tahle věc *váží*?“ zeptá se muž se středozápadním přízvukem. „To mi připomíná dobu, kdy jsem byla malá holčička,“ pronese investiční bankéřka něco nad padesát, objímající mechem porostlý zerav.

Ačkoliv se zdá, že je většina Poutníků úchvatností zeleně, která je obklopuje, nadšená, pár z nich jako by bylo zmatených a nijak zvlášť nadšených. Jake pozoruje malého muže ze středozápadu, jak pokládá dlaně na kůru douglasky tisolisté, vzhlíží do její koruny a snaží se cítit bázeň. Ona však vnímá jeho zklamání. On i ostatní se brzy opět uchýlí ke svým telefonům, aby v nich našli úlevu či rozptýlení. Tohle se dalo očekávat. I když zaplatili tučné sumy za vstupenky do Katedrály a přežili potupné podmínky dopravy, které přišly ruku v ruce se Skomíráním, vždycky se najde pár takových, již nedokážou uniknout pocitu nátlaku, jak uvolněně by se *měli* v těchto chvílích cítit, a jak draze je přijde to, že se jim to nepodařilo.

Bylo by tak snadné začít Poutníky urážet, ale Jake je zároveň lituje. Nezůstala snad zde na Greenwood Island ze stejného důvodu? Aby pobytem mezi jeho stromy získala něco vzácného a vyživujícího, aby mohla dýchat zdejší čistý vzduch a cítit zde uprostřed zeleně menší beznaděj? Na Pevnině žijí Poutníci v opulentních klimatizovaných věžích, které je chrání před žebrolamem – novým kmenem tuberkulózy, endemickou chorobou řádící v prachem se dusících slumech celého světa, pojmenovaným podle kašle, který láme žebra jako třísky na podpal, především u dětí –, a přesto stále přijíždějí do Katedrály a hledají zde cosi nepopsatelného, co v jejich životech chybí. Přečetli si článek o zdravotní prospěšnosti *šinrin-joku*, což je japonský název pro „lesní terapii“. Poslechli si podcast o tom, jak pouhých několik hodin strávených mezi stromy ztrojnásobí jejich kreativitu. A tak jsou tady, aby se nechali léčit, i když jen nakrátko, a kdyby Jake nebyla zabředlá do dluhů ze studentské půjčky a kdyby nezakotvila v žalostně nevýnosné kariéře botaničky, s radostí by byla jednou z nich.

Když si všimne hlídky strážců parku procházející mezi zeravy v dálce, opatrně navede Poutníky do oblasti tábořiště, pojmenovaného michelinskou hvězdou oceněným šéfkuchařem resortu jako „Luxusní dřevorubecký kemp“. Tam je čeká občerstvení a dnes to budou ručně připravené hot-dogy s kečupem z lišek a další bio pochutiny. Zatímco Jake sleduje, jak si pořizují snímky svého jídla, zalétnou její oči k jednomu z Poutníků, který sedí stranou od ostatních. Oči mu zakrývají velké sluneční brýle a kapuci staromódní mikiny má staženou hluboko do čela. Je bohatý, bezpochyby nějaký řídící pracovník Holtcorpu nebo snad herec, ačkoliv Jake by byla posledním člověkem, který by se to dozvěděl. Protože ve své zaměstnancké chatce nemá monitor – kvůli splátkám studentské půjčky jí nezbyvá dost peněz na to, aby si mohla pořídit internet –, zřídka kdy takové slavné návštěvníky letoviska pozná. Přesto však lze identifikovat skutečné celebrity podle typického povzneseného ovzduší,

kteřé z nich vyzařuje, aury pramenící z jejich přesvědčení, že se dopracovali k hlubšímu spojení se světem než obyčejní lidé jako ona.

Po obědě Jake doprovází Poutníky k velkému finále prohlídky, k největšímu stromu na Greenwood Island, kde je uzemní poetickým proslovem, který si před lety sama napsala a naučila se jej zpaměti. „Mnohé ze stromů v Katedrále jsou přes dvanáct set let staré. Což znamená, že jsou starší, než kam sahají naše rodokmeny, starší než většina našich jmen. Starší než současné formy našich vlád, dokonce starší než některé z našich mýtů a ideologií.

Jako třeba tento,“ řekne a položí dlaň na třicet centimetrů tlustou kůru nejvyšší douglasky tisolisté na ostrově, dech beroucí strom, kterému společně s Knutem tajně dali přezdívku „Boží prostředník“. „Tento sedmdesát metrů vysoký titán byl již pětáctýřicet metrů vysoký, když Shakespeare usedl a namočil brk, aby začal psát *Hamleta*.“ Odmlčí se a sleduje, jak skupinu přemáhá stoická vážnost. Na svá slova klade přehnaný důraz, ale kocovina již pominula a Jake konečně nalezla svůj řečnický rytmus. A když se do svého proslovu pustí, nejde jí o nic menšího než uchvátit Poutníky zázračností veškerého stvoření. „Každým rokem svého života tento strom zesiluje svou kůru a vytváří nový letokruh z rostlinného pletiva, které obepne letokruh vzniklý v předchozím roce. To znamená dvanáct stovek letokruhů v jádru kmene, což je dost na to, aby byl schopen udržet svoji jehličnatou korunu vysoko nad zemí.“

Sotva domluví, vzhůru k obloze vystřelí ze zadní části skupiny ruka, na jejímž zápěstí se lesknou silné, volně visící rolexky. „Nějaký dotaz?“ zeptá se Jake.

„Jakou má podle vás jeden z těch stromů cenu?“ zeptá se celebrita, mnoucí si bradu mezi palcem a ukazovákem. „Jeden strom. Přibližně.“

Běžně by z takového přístupu svědčícího o nesmírné kapitalistické hrabivosti vycouvala. Avšak otázka přicházející od toho obličejce, zpoza dokonale rovných zubů, které ve skutečnosti připomínají perly, zní skoro vtipně.

„Ach, to vám opravdu nejsem schopná říct, pane,“ odpoví vážným tónem. „Tyto stromy jsou pod přísnou ochranou Holtcorpu –“

„Prostě hoďte nějakou cifru,“ naléhá muž.

Jako lesní průvodkyně se Jake obvykle řídí radou svého zaměstnavatele, aby s Poutníky neudržovala delší oční kontakt, aby se nesažila pochopit či ovlivnit jejich vnímání skutečnosti – nyní však troulale pohlédne do zelenkavých hlubin mužových slunečních brýlí. „To záleží...“ odpoví.

„Na čem?“

„Na tom, kdo by chtěl takový strom koupit. Máte ještě nějaké další dotazy?“

„Chcete se se mnou vyfotit?“ zeptá se celebrita těsně předtím, než se vydají na zpáteční cestu. Řekne to, jako by jí nabízel nějakou nesmírně cennou věc. Jake přikývne a muž se postaví těsně vedle ní před Božím prostředníčkem, natáhne před sebe rolexkami ověšenou ruku s mobilem a tvář nastaví doprostřed displeje. Neví, že nechat se zvětčňovat na fotografiích a selfies, které si Poutníci tak rádi pořizují, je pro lesní průvodce ponižující, ovšem podle své pracovní smlouvy jsou povinni je vytrpět. Pro Jake je to rozhodně ta nejméně oblíbená část její práce. Stačí pomyslet na všechny ty fotografie, pro které musela pózovat během devíti let strávených zde na ostrově, jimž musela se sebezapřením jako bezplatný bonus věnovat svůj pokojný úsměv, jen aby se kratičce objevila v zářivých cestovatelských životech druhých.

„Jak se jmenujete?“ zeptá se celebrita, roztahující palcem displej. „Připnu to k tomu.“

Jen proto, že se to od ní žádá, mu to Jake řekne.

Zpoza okraje jeho slunečních brýlí se zvedne obočí. „Jste tady s tím nějak spřízněná?“ řekne muž a opíše prstem kolečko, což znamená: *k tomuhle všemu?*

Jake zavrtí hlavou. „Nikdo z mé rodiny nežije,“ odpoví. „A i když ještě žili, s majiteli tohoto ostrova neměli nic společného.“

„Promiňte,“ řekne muž a sraší tvář.

„Nic se nestalo,“ odpoví Jake a přiměje se k úsměvu. „Každopádně bychom se měli vydat na zpáteční cestu.“

Právě ve chvíli, kdy se skupina vydá po stezce zpátky, si Jake všimne, že části jehličnatých korun vysoko na východní straně le-titých douglasek zhnědly. Zvláštní, především v této roční době. Předčasně zavolá, aby si Poutníci udělali přestávku a napili se, a s hlavou vyvrácenou vzhůru zamíří skrze voskovitý podrost z kapradin zpátky mezi stromy. Poutníci čekají na stezce, poklepávají špičkami svých turistických bot z listokůže, dychtiví být co nejdříve zpátky v soukromém přepychu svých sluncem napájených Vil, které jsou ve skutečnosti tajně napojené na rozvodnou síť, neboť prastará lesní klenba propouští jen tolik slunečního světla, aby mohli použít opékač na dva toasty anebo si nabít telefony, ne však obojí zároveň.

Po bližším prozkoumání objeví Jake dvě jedle, obě přímo sousedící s Božím prostředníčkem, jejichž jehličí zrezlo do skořicového odstínu. A dole blízko země si všimne, že některé části jejich silné, cementově zbarvené kůry jsou nasáklé vodou. Kůra stromu má stejnou funkci jako lidská kůže – udržuje vetřelce venku a dovnitř pak propouští živiny, takže jakékoliv oslabení kůry nevěstí z hlediska dlouhodobého přežití stromu nic dobrého. Se srdcem bušícím jí pod hrudním košem si Jake pečlivě prohlíží vlhkou tkáň, jako by se z okénka automobilu dívala na dopravní nehodu – se zvědavostí a zděšením, se soucitem a odporem –, ale zdá se, že kůra je nepoškozená a není tam ani známky po dřevokazném hmyzu nebo po napadení houbami. Částečně uspokojená si kůru ještě jednou prohlédne a pospíchá k netrpělivě přešlapujícím Poutníkům.

Aby získala během cesty zpátky k Vilám něco málo času k přemýšlení, vynechá svoji obvyklou řeč o významu břehové zóny, která zavlažuje les. *Byly jenom dvě*, ujišťuje se v duchu. Nebyli tam žádní brouci ani houby a okolní půda vypadala vlhká a dobře provzdušněná, takže ty dva stromy možná byly jen nějaká anomálie. Pokud

jsou skutečně napadené, jde o něco, čeho si nikdy předtím na ostrově nevšimla.

Jako dendroložka – botanička se specializací na stromy – Jake ví, že ještě před příchodem Velkého skomírání padly katastrofickému vymírání za obět mnohé druhy stromů: úhyn kaštanovníku zubatého kolem roku 1900, grafióza jilmu v šedesátých letech minulého století, jasan ztepilý kolem roku 2000. Hmyz, houby, stromová rakovina, sněti, rzi – nepřátel stromů je mnoho a patří mezi ně superpadouši jako polník jasanový, tesařík kozlíček, obávaná houba *Chalara fraxinea* způsobující nekrózu jasanů. Avšak žádný konkrétní organismus není zodpovědný za Skomírání a většina vědců (včetně Jake) je připisuje klimatickým změnám probíhajícím rychleji, než aby se jim stromy stačily přizpůsobit, což oslabilo jejich schopnost se proti škůdcům bránit. Ačkoli někde byly určité provedeny formální průzkumy, vědci si od počátku vzestupu enviromentálního nacionalismu a konce volně dostupného internetu své poznatky vzájemně nesdělují. Jakeinou osobní hypotézou je, že místnímu mikroklimatu na Greenwood Island se nějak daří regulovat samo sebe, což mu umožňuje zachovat si příznivé podmínky pro růst jeho stromů.

Je však možné, že se cokoliv, co Katedrálu tak dlouho ochraňovalo, nějak pozměnilo, ponechalo její stromy zranitelné vůči patogenům a vetřelcům? Jenže proč by tady Velké skomírání zaútočilo až teď, po takové době? Pravděpodobněji to bude něco abiotického – ho a nenakažlivého, pomyslí si. Nedostatek dusíku nebo korní spála. Anebo obyčejný spad jehličí vyvolaný suchem. Nebo prostě ty dvě jedle už jednoduše zestárly a po tisíciletí života v tandemu, kdy jedna vyživovala prostřednictvím myceliálních sítí druhou a komunikovaly spolu pomocí svých pachů, mají v úmyslu odejít ze světa společně, jako když manželé, kteří spolu prožili padesát let, zemřou pouhých pár dní po sobě.

Ve skutečnosti potřebuju drink, uvědomí si Jake později, když po absolvování poslední prohlídky toho dne vchází do jídelní jurty

zaměstnanců. Jenže drink by ji mohl uvést v pokušení povědět Knutovi o svém objevu. Knut oplývá rozsáhlými botanickými znalostmi, ale Jake si není jistá, jestli by jí s její diagnózou dvou chřadnoucích stromů nějak pomohl – zaznamenával množství srážek, analyzoval půdu a zkoumal kousky tkáně pod mikroskopem –, anebo by rovnou udělal něco drastického. Ačkoliv je geniální, nikdy si nebyla jistá ohledně Knutova duševního zdraví, vedlejšího produktu romantické posedlosti zeleným světem, o níž se Jake obává, že v sériových katastrofách reálného světa rozhodně nemůže přežít.

A pokud strážci parku nyní hlídkují ve starém porostu na pouhý dohled od Poutníků, znamená to, že vedení je již očividně ve střehu. Pokud by ty hnědnoucí stromy objevili, mohli by udělat něco stupidního, jako třeba popráškovat celý ostrov nevyzkoušenými fungicidy, anebo naopak neudělají vůbec nic a celé letoviště jednoduše přemístí na jiný z posledních přežívajících zbytků prapůvodního lesa – z nichž většina se také nachází v Kanadě, a menší území pak v Rusku, Brazílii a Tasmánii, povětšinou na malých ostrovech.

Prozatím se rozhodne, že ten pár nemocných jedlí zůstane jejím tajemstvím. Strážci parku jsou jen vojáci bez jakékoliv vědecké odbornosti, takže si hnědnoucího jehličí nevšimnou. A protože ostatní lesní průvodci mají svoje předepsané trasy a jenom ta Jakeina se stáčí na východ od Božího prostředníčku, je jen malá šance, že si jich všimne někdo jiný. Jake ví, že Knut ve volném čase často zavítá do starého porostu, takže ten by si poškození všimnout mohl, ale zrak už mu tak dobře neslouží a je nepravděpodobné, že by rozeznal hnědé jehličí v takové výšce. A promočená kůra není vidět, pokud se člověk nedívá přímo na postižené místo.

Takže má čas. Jenom doufá, že už není příliš pozdě.

KNUT

„NA PŘEDSTAVĚ ZREDUKOVÁNÍ toho, co je samotným vrcholkem přírodní velkoleposti, na pouhé *terapeutické prostředí* pro bohaté, je něco skutečně odpudivého, nemyslíš, Jake?“ nahazuje Knut svůj křiklounský motor, jak rád dělává, kdykoliv se dostaví skupina nově naverbovaných lesních průvodců. Přednáší jim svou neoficiální uvítací řeč během večere v jídelní jurtě, nohy zvednuté na stole hned vedle jejich v mikrovlnce ohřátých večeří.

„Alespoň je už všechny nekácíme, Knute,“ pronese Jake jako robot. Třebaže obvykle hraje svou roli v této komediální rutině během Knutových instrukcí pro nováčky ráda, dnes dychtí změnit téma. Obvykle se bezpečnostní kontroly strážců parku soustředí na pobřeží ostrova, kde odhánějí zubožené skupinky z Pevniny, které k ostrovu připlouvají s cílem ukořistit něco z potravinových zásob Katedrály. V poslední době si ale Jake všimla, že víc hlídkují na území letoviště samotného, kde dávají ještě větší pozor než obvykle na zaměstnance Katedrály. Kdyby přišli kamkoliv do blízkosti jídelní jurty, je slušná šance, že by mohli Knutova rouhačská slova zaslechnout. Už jednou se mu za kritické poznámky na adresu Katedrály dostalo varování, a pokud by byl přistižen znovu, neváhali by jej poslat z ostrova pryč a odsoudit jej společně se zbytkem ne zrovna zámožného lidstva ke kritizování toxickým prachem zamořeného prostředí na Pevnině.

„Proč jim nepovíš o tom, jak se samotnému Johnu Muirovi podařilo přesvědčit americkou vládu, aby vytvořila systém jejich národních parků?“ zeptá se Jake, která se jej snaží odvést od jednoho z jeho oblíbených témat.

Jenže Knut ve své tirádě pokračuje, a tak Jake raději zamíří k ledničce, vybere si mezi kaší z tuřínu a brambor a bramborovým ragú se smetanou to první – z mléčných produktů se jí vnitřnosti vždycky měnily v prdici polštářek –, pak ze své porce sloupne plastovou fólii a strčí ji do mikrovlnky. Zatímco čeká, než se jídlo ohřeje, znovu vyhlédne ven plexisklovými okny jurty, ale po strážcích není nikde ani stopy. Jake obrátí pozornost k nejnovější várce osmi lesních průvodců. Všem je jim kolem pětadvaceti, všichni mají v kapse čerstvé diplomy ze studií botaniky nebo ochrany životního prostředí na Ivy League, financovaných ze svěrenských fondů, a pravděpodobně se ani jeden z nich za celý svůj život nenadechl jediné částičky prachu. Většina z nich bude v Katedrále pracovat několik let, aby „získali zkušenosti“, načež si začnou budovat fantasticky úspěšnou kariéru jinde. Jejich zámožní rodiče je tu budou navštěvovat a budou letovisku solit nehorázné poplatky, jen aby se mohli podívat, jak šmrncovně jejich ratolesti vypadají v uniformách lesních průvodců a aby s nimi mohli během prohlídek vzrušeně vykřikovat a tleskat. Jake jaksi pořád nechápe, jak je možné, že je – se svým podivným diplomem („Univerzita v Utrechtu?“ ptají se. „Nepotřebujete pastilku na hlasivky?“) – vedle těchto úchvatných, nadlidských dětí, které budou pracovat za méně peněz, než za kolik by kdy mohla přežít, dál zaměstnaná.

„Uvědomuje si kdokoliv z vás *nevýslovnou ironii* elitních papalášů a celebrit, kteří si sem jezdí dobít spirituální baterky,“ pokračuje Knut, „jen aby se mohli s nově načerpanými silami vrátit k životům, které ať už přímo, či nepřímo devastují naši planetu, čímž dál odsuzují k zániku takové přírodní divy jako tyto posvátné stromy, o nichž tvrdí, že je chovají v úctě?“

A zatímco se bublající jezírko její večeře pomalu otáčí v mikrovlnce za ní, Jake sleduje, jak mladí lesní průvodci sledují Knuta – jemuž se blíží šedesátka, pěstuje si prošedivělý knír a jeho vráscitá pokožka zůstává permanentně zbarvená dobronzoza, ačkoliv zpod lesní klenby Katedrály nevyšel již celé roky – a s opatrným okouz-

lením hltají každé slovo člověka, který je úplně jiný než všichni, s kým se v životě dosud setkali. Ale je to ten nejzkušenější a nejlépe hodnocený lesní průvodce v Katedrále, a proto se jejich šéf, Davidoff, doposud zdráhal dát mu vyhazov. Navzdory jeho neukáznutosti dosahují Knutova hodnocení na internetu legendárních výšin, vždycky se pohybují kolem 4,9 bodu z 5. Jake už ale zažila, jak vyhodili spoustu lesních průvodců a dalších zaměstnanců Katedrály za mnohem menší porušení kázně, jako například za stížnosti na jídlo, které si musejí ohřívat v mikrovlnce, nebo dokonce jen za bezděčné zmínky o Skomírání.

„Ale spojitost mezi Velkým skomíráním a uhlíkovými emisemi vyvolanou změnou klimatu přece nebyla experimentálně potvrzena,“ ozve se jeden z nových průvodců, žena s havraními vlasy. *Skvělé, pomyslí si Jake, takže teď to přivedl až k hovoru o Skomírání. Než se navečěříme, budeme sedět v zásobovacím člunu směr Pevnina.*

„Většinu hub se daří v teple, je to tak?“ obrátí se Knut k nové průvodkyni, která je tak mladá, že by mohla být jeho vnučkou.

Žena neochotně přikývne. „Ano, pro většinu hub to platí,“ řekne tiše, nejistá, zda na ni Knut nezkouší nějaký trik.

„Stejně jako hmyzu, že ano?“

Dívka opět přikývne.

Knut se teatrálně ukloní. „Považujte to za experimentálně potvrzené,“ řekne.

„Kdo jsme my, pokorní vědci, abychom pochopili záhady vesmíru?“ přemítá Jake filozoficky, zatímco si odnáší ke stolu svoje vulkanicky horké jídlo, které je jinak zcela bez chuti. „Mohli bychom teď prosím prostě zmlknout a jíst?“

Knut, který ji opět ignoruje, zaměří pozornost na jednoho konkrétního průvodce, mladého muže, na jehož jmenovce stojí *Torey* a který má obdivuhodně kudrnaté zlaté vlasy. „Tak mi povězte, jak je možné, aby se cokoliv spirituálního *nezneškodnilo*, když lidé plátí horentní sumy za to, aby to mohli vidět na vlastní oči?“

Torey rozpačitě pokrčí rameny a bezradně se rozhlédne po ostatních průvodcích.

„*Svatokupectví*, tak se tomu říká,“ dodá Knut, potěšený sám sebou. „A my, moji milí přátelé, jsme zdejší znesvětitelé. Kdyby žil John Muir, osobně by nás všechny z tohoto chrámu vyhnal.“

Ještě předtím Knut lesní průvodce informoval, že se narodil v německém Pforzheimu, městečku ležícím na okraji Černého lesa, který jeho předkové pomáhali kácet a dopravovat na raftech po Rýnu až do Holandska, kde se poražené kmeny používaly na výrobu lodních stěžňů, ačkoliv později tam mnoho stromů nově vysadili a založili některé z prvních evropských přírodních rezervací. Ve svém volném čase čte Carla Linného ve švédštině a chová ve velké vážnosti Johna Muira, prvního Evropana, který popsal pobřežní douglasku tisolistou. „A na rozdíl od většiny z vás,“ řekl jim Knut, „jsem přišel do Kanady ještě před Skomíráním. Zapamatujte si to.“

„Aspoň děláme to, co máme rádi,“ praví Torey s nefalšovanou upřímností.

„Ano, moji milí přátelé,“ pronese Knut a benevolentně položí ruku Toreymu na rameno, „Greenwoodská arboreální katedrála je místo, kam přicházejí hodní, les milující ekoválečníci zemřít, a dělají přitom přesně to, co mají rádi.“ A než Knut konečně zmlkne, rozbálí si dezert a pustí se do něj, ještě se pokřikuje.

Pak už večere pokračuje v tichosti a naštěstí se obejde bez návštěvy strážců parku. Na Jake je řada s vyčištěním ledničky, takže se ještě zdrží, zatímco se ostatní vytrácejí.

„Bylo dnes všechno venku mezi stromy v pořádku?“ pronese o něco později tichý hlas za jejími zády. Jake vystrčí hlavu z ledničky a spatří Davidoffa, který stojí s rukama zkříženýma na hrudi mezi dveřmi. Někteří průvodci tvrdí, že před Skomíráním byl Davidoff tajným agentem jakýchsi ruských speciálních jednotek, jenže je malý a s ochablými svaly, s očima mrtvými jako špinavé niklá-

ky, a Jake si nikdy nevšimla, že by z něj vyzařovala nějaká hrozba, o které se zmiňují ostatní.

„Dnes to byla opravdu příjemná spolupráce s mými Poutníky, pane,“ odpoví Jake. „Kladli mi spoustu skvělých otázek. A myslím, že někteří mezi stromy dokonce zažili něco jako osvětlení.“

„Ty nové hlídky strážců parku vám nijak nepřekážely, že ne?“ zeptá se Davidoff s hrdě vypnutým hrudníkem. „Podařilo se mi zajistit určité financování, abychom mohli pracovat efektivněji, teď když jsou rabovací nájezdy častější. Panují obavy, že by ti z Pevni-ny mohli na ostrov zaútočit.“

„Moji Poutníci si vůbec nevšimli, že tam jsou, a já osobně se cítím mnohem bezpečněji, když vím, že jsou nablízku,“ řekne Jake s upjatým úsměvem. „Ovšem dnes jsem si všimla jedné mírné anomálie,“ dodá natolik nenuceně, jak jen dokáže. „Části zhnědlého jehličí na jinak docela nezajímavých jedlích blízko zaměstnanec-kých chatek. Určitě nic, s čím bychom si museli dělat starosti, ale měli bychom to prozkoumat. Jen pro jistotu bych si s vaším svolením ráda půjčila mikroskop, nějaké srážkoměry a soupravu na odběr půdních vzorků.“

„Nebudete dělat nic v blízkosti prapůvodních stromů, že ne?“ zeptá se Davidoff skepticky. „Pokud by strážci parku nachytali v Katedrále někoho s mikroskopem, vypověděli by ho odsud dřív, než bych se o tom vůbec dozvěděl.“

„Ne, to samozřejmě ne,“ odpoví Jake, i když jí při této lži škubne v břiše. „Vůbec se nejedná o starý porost. Jde pouze o pár stromů kolem mé chatky a chci to udělat jen proto, abych uspokojila svoji zvědavost.“

„Cením si vašeho zájmu o náš majestátní les,“ řekne Davidoff s úsměvem, který mu nedosahuje k očím. „Máte mé svolení půjčit si z budovy údržby cokoli, co potřebujete. Ovšem chci, abyste na zítřek byla dobře odpočatá. Zamluvili si vás k soukromé prohlídce, hned brzy ráno.“

„Mě?“ opáčí Jake. Na soukromé prohlídky si ji nikdy nikdo neobjednává, hlavně proto, že je o deset let starší než ostatní průvodci, či spíš průvodkyně, které si k soukromým prohlídkám objednávají výslovně Poutníci mužského pohlaví. V myšlenkách zalétne k celebritě ve své dnešní skupině – Corbynu Gallantovi. Zaslechla, jak se o jeho návštěvě dnes bavili s očima navrch hlavy někteří z nových průvodců. „S kým mám jít?“

„Nejsem si docela jistý,“ odpoví Davidoff. „Ale speciálně vás si vyžádal někdo vysokého postavení z korporátu. Takže potřebuju, abyste zítra oplývala svým starým greenwoodským šarmem.“

Zatímco Jake pospíchá k budově údržby, než ji na noc zamknou, přehrává si v hlavě ničím nepodložené historky, které slyšela o soukromých prohlídkách, například o té, kdy byla po rychlé vycházce mezi stromy poskytnuta nejmenovanou lesní průvodkyní za 5000 dolarů „masáž“ zeravovým esenciálním olejem jistému saudskému princovi, nesmírně zámožnému dodavateli fotovoltaických elektráren. A vycházejíc ze skutečnosti, že ode dneška za rok spolknou splátky za nafukující se úroky její studentské půjčky celý její čtrnáctidenní plat, je nucena zahanbeně připustit, že by pravděpodobně udělala to samé. Jak jinak by všechno vypadalo, kdyby si plavala v rodinných penězích jako Torey a zbytek průvodců. Protože nic jiného než chudoba vás nenaučí, jak velkým luxusem je ve skutečnosti morální zásadovost.

VELKÉ SKOMÍRÁNÍ

JACINDĚ GREENWOODOVÉ je osm let a její matka, Meena Bhattacharya – hraje první housle u losangeleského symfonického orchestru –, se vrací domů do New Yorku ze sólového koncertu, který odehrála ve Washingtonu, D. C., ale její osobní vlak vykolejí a ve dvanáctimetrovém oblouku se zřítí na rušnou dálnici pod mostem. Podle prvních zpráv je její tělo nalezeno v řídkém zeleném pásu stromů, který odděluje jižně a severně mířící pruhy dálnice, s lebkou na padrti, ač jí čtecí brýle zůstaly jakýmsi zázrakem na místě. Smrt matky Jake až příliš brzy v životě naučí, že lidské tělo je křehké a naše krátké životy mohou ustát v kterémkoliv okamžiku, stejně náhle a neočekávaně, jako když vítr práskne otevřenými dveřmi.

Po matčině odchodu jako by se z Jakeina světa vytratila všechna barva. Sotva něco sní, a místo aby normálně mluvila, jen občas něco zamumlá. Pošlou ji do Dillí, kde ji mají vychovávat její prarodiče, státní zaměstnanci žijící na středostavovském předměstí na jižním okraji velkoměsta. Spojené státy začnou Jake scházet okamžitě. Úhledná geometrie jejich chodníků, zvuk šplouchnutí kečupu na bramborové hranolky – každá vzpomínka je jako trn zabodnutý do jejího těla, který nelze vytáhnout. Nejhorší ze všeho je ale to, že jí strašně scházejí tóny violy, na niž její matka hraje ve vedlejším pokoji, uklidňující trylky takřka nerozlišitelné od jejího hlasu.

Týden po svém příchodu do Indie najde Jake na své posteli lepenkovou krabici, na jejímž boku stojí matčiným rukopisem napsáno LIAM GREENWOOD. Jediné, co Meena kdy řekla Jake o jejím otci, bylo to, že jako tesař zahynul při nezákonném výkonu zaměstnání,

když byly Jake tři roky. Možná proto, že nikdy neviděla jeho tvář, dokonce ani na fotografiích, si jej Jake vždycky představovala nějak jako Paula Bunyana – skoro jako strom samotný, se zářivým úsměvem, obrovitýma tesařským rukama, v kostkované košili a s pili-nami ve vlasech.

Jak tak Jake hledí na jméno na krabici, vybavuje si něco, co jí její matka jednou říkala, když spolu jely newyorským metrem, s tvrdým pouzdrem violy mezi sebou, jako by to byl jejich tělesný strážce. „Tvůj otec byl problémový muž,“ řekla jí, se stejnou laskavostí, jakou vždycky prokazovala dokonce i těm nejnuznějším duším ve městě, z nichž pár jich cestovalo ve vagonu metra s nimi. „Ale byl to dobrý člověk. A na konci se snažil dát věci do pořádku. Odkázal ti pár maličkostí, které dostaneš, až budeš starší, nějaké peníze na studia a také starou farmu v Saskatchewanu, kterou se mi do-sud nepodařilo prodat.“

Tato krabice teď leží před Jake jako zjevení, časová kapsle poslaná sem ze vzdálené, nedosažitelné minulosti. Znovu si přečte otco-vo jméno a představí si všechny ty divy, které krabice možná obsa-huje, a jak by tyto divy třeba mohly zahnat onoho temného tvora, který jí od matčiny smrti sídlí v břiše. Jenže když konečně sebere odvalu ji otevřít, nenajde v krabici žádnou fotografii svého otce, žádnou hromádku dopisů nebo deník, který by vysvětloval, proč si ani jednou neudělal čas ji navštívit, nebo co její matka myslela tím, že „se snažil dát věci do pořádku“. Místo toho obsahuje zažloutlou vlastnickou listinu na kus bezcenné zemědělské půdy, pár staroby-le vyhlížejících kusů tesařského nářadí, dvanáct vinylových desek bez etiket a pár pracovních rukavic, které vypadají nepoužitě. Jake jen zamručí a odsune krabici do hlubin skříně. Protože její praro-diče nemají gramofon, na kterém by si otcovy desky přehrála, po-slechne si je za pár měsíců v domě kamarádky, a znovu se cítí pod-vedená, protože zjistí, že to nejsou, jak doufala, záznamy koncertů její matky ani na nich otec nečte pohádky na dobrou noc, ale místo

toho jsou to samé drmolivé recitace veršů, všechny přednášené stejným, na nervy jdoucím, přespříliš afektovaným mužským hlasem.

Meena byla jedináček, a protože Jakeini prarodiče již vyslali do světa jednu dokonalou dívku, avšak záhy o ni z nevysvětlitelných důvodů přišli, zaujmou k Jake rezervovaný postoj, a kdykoliv si chce s někým hrát, bez okolků ji pošlou na velký zadní dvůr, aby si tam našla kamarádku. Právě tam Jake objeví velký mnohokmenný fíkovník banyán, který se rozpíná na pozemku, spletený z celkem třiceti osmi kmenů, o nichž se dozví, že všechny dohromady tvoří jedinou živoucí bytost. Zpočátku jí tato neznámá změt lahově zelených listů připadá děsivá, jako by to byla nějaká obluda, která se jí snaží zmást a zhltnout. Ale protože je banyán skoro jako její kamarád, kterého Jake má, brzy zná jeho tvary lépe než vnitřek svého vlastního pokoje. Po návratu ze školy si napíše úkoly a pak společně se svými ilustrovanými knihami o botanice a čajovým setem zmizí do stromu, leží tam celé hodiny, mluví s ním a představuje si jeho kořeny – klepeto s množstvím prstů, které určitě sahají tak hluboko, že by mohly uchopit samotnou duši Země. Po šesti měsících pocituje spřízněnost nejenom s banyánem, ale také se všemi ostatními stromy a obdivuje je s vroucností, kterou ostatní děvčata chovají ke slonovinovým koníkům nebo bollywoodským idolům s medovým hlasem.

Částka na studia, kterou jí otec odkázal, naštěstí přesně stačí na to, aby jí zaplatila vzdělání na mezinárodní škole, kde Jake absolvuje mimo jiné i speciální lekce botaniky. Do deseti let věku zná všechna hesla ze své dendrologické encyklopedie zpaměti. Do jedenácti pozná na obrázku netýkavku i bolehlav plamatý, dřín i dub. Do dvanácti rozpozná stejné stromy jen sluchem, stačí na YouTube poslouchat zvuky větru profukujícího listím.

O čtrnáctých narozeninách přesvědčí svoje prarodiče, aby jí dovolili cestovat devět hodin v přeplněném autobuse, kde nezbyvá ani pár čtverečních centimetrů volného místa, do věhlasného Institutu pro výzkum lesů v Déhrádúnu. Rozlehlý zalesněný komplex založený

Brity na úpatí Himálaje je jedním z nejstarších světových institucí praktikujících vědecké lesnictví. S oděvem ostudně zmačkaným od dlouhého cestování se Jake setká s ředitelkou institutu, doktor-kou Biswasovou, přední odbornicí na strom Bódhi, stejný druh, pod jakým sedával Buddha v Bódhgaji. Jake už předtím napsala paní doktorce mnoho dopisů plných otázek, a na tu Jakein zájem a schopnost plynulého vyjadřování zapůsobily natolik, že jí nabíd-ne neformální týdenní pobyt v institutu, čas, který Jake stráví v laboratořích, herbáriu a arboretech, kde na vlastní oči spatří nesčetné druhy, o nichž doposud jenom četla. Dalších pár let se pak Jake do Déhrádúnu na týden, kdy má narozeniny, vrací, a když odmaturuje na střední škole, doktorka Biswasová jí dá doporučení pro katedru botaniky na Univerzitě Britské Kolumbie ve Vancouveru, městě uprostřed lesů, v němž jak se Meena kdysi zmínila, žil Jakein otec.

V Kanadě se Jake, stranou od krátkého vztahu s jedním studentem biologie, cele věnuje studiu stromových letokruhů a bulvovitých kořenů, polyploidie a triploidie, rozptylu pylů, gamet, zárodečných vaků, genetiky a semenářství. Hlavu jí každý den plní nové a nové poznatky. Netrvá dlouho a nabude přesvědčení, že opravdové a dokonalé pochopení tajných funkcí stromů poskytne intelektuální anatomický klíč k odemčení a objasnění všech jejích otázek. Že by dokonce bylo možné vyřešit neproniknutelná tajemství času, rodiny a smrti, jen kdyby na ně člověk pohlížel zeleně zabarvenými čočkami tohoto úchvatného komplexního organismu.

A právě v době, kdy o čtyři roky později pobývá v rámci svého doktorandského studia na univerzitě v Utrechtu – zaplaceného složitým skloubením studentských půjček, stipendia a čar a kouzel s kreditními kartami, o nichž jsou do dnešního dne záznamy na serverech výběrčích agentur –, Jake poprvé vypozeruje stopy toho, co bude v periodikách věnujících se dendrologii a ve vědeckých zprávách pojmenováno jako Velké skomírání. A jak po celé zeměkouli podléhají změnám a umírají další a další lesy, půda beze stromů, které by jí poskytovaly

stín, umírá vyprahlá pod žhnoucím sluncem a vysílá k nebi vražedná mračna prachu jemného jako hladká mouka a dusícího vše na Zemi – stejně jako tomu bylo v období Prachové mýsy ve třicátých letech minulého století, ale tentokrát v mnohem větším rozsahu, a tento prach pohřbívá dokonce i ty největší industriální farmy a dusí celá města.

Ale teprve když se Jake vrátí do Severní Ameriky a je v Boulderu v Coloradu, kde má mít přednášku o pachových složkách používaných ke vzájemné komunikaci mezi pobřežními douglaskami tisolistými, dojde k tomu, že po celé délce praskne v mírném větříku největší strom na světě, severokaliifornská sekvoj známá jako Strom generála Shermana, a poloviny jeho kmene, o němž se ukáže, že je prorostlý plísňemi, se zaduněním dopadnou na zem. Z ekologického hlediska to zas taková ztráta není – mnoho obrovských sekvojí, stejně starých, roste dál –, avšak temná symbolika této události uvrhne ekonomiku do totálního chaosu a odstartuje Skomíráním navozený celosvětový hospodářský kolaps. Farmy jsou v likvidaci, burzovní trhy ovládne šílenství, raketovým tempem roste nezaměstnanost, běžným jevem se stanou nezvladatelné požáry a vykupování potravin, a jedinou racionální odpovědí na tuto situaci je čiré zoufalství.

S bankovní kartou, která je jí teď k ničemu, se Jake vydá sto- pem na sever od Boulderu, jídlo shání žebrotou, obličej má ovázaný mokřým tričkem, aby jí vrstvy prachu neucpaly plíce. Spí ve škarpách a na odpočívadlech u mezistátních silnic, a když se jí konečně podaří dojít až ke kanadské hranici, celá se třese hladý. Skomírání je naštěstí stále ještě ve svých počátečních fázích a dlouhé úseky státní hranice zůstávají nestřežené, což znamená, že Jake, která je technicky vzato jedním z prvních klimatických uprchlíků, může projít na druhou stranu, aniž by ji někdo zadržel. Hned vedle města zvaného Estevan, v Saskatchewanu, se jí podaří najít farmu, kterou jí odkázal otec. Třebaže většina jejích budov byla vydrancovaná a zbavená jakéhokoliv dřeva a na polích leží jako příkrov po stehna vysoká vrstva prachu, pumpa vedle staré vrby stále jakýmsi zázrakem čerpá čistou

vodu a sklep fungující jako nouzový úkryt před bouřemi zůstal nedotčený. Jake se v něm zabydlí na celý měsíc, jí prošlé konzervy, spí a nabírá síly. Jednoho večera uslyší hlasy lidí prohrabávající ruiny nahore. Někdo se dokonce snaží otevřít dveře sklepa, ale Jake je z druhé strany zapřela železnou tyčí, takže to nakonec vzdají a odejdou.

Příštího rána se v dusivém prachu pešky vydá k železničním kolejím v blízkosti Estevanu, kde vyšplhá na masivní vagon plně naložený novými automobily, zakrytými bílou plastovou fólií. Dvanáct nových mercedesů, pro které kupodivu stále ještě existují kupci, i když lidé hladoví a dusí se vedle cest, s tvářemi bledými jako křída. Najde dvířka automobilu, který zůstal otevřený, a posadí se dovnitř na sedadla potažená šedou kůží. Pach nového vozu je tak intenzivní, až ji z toho okamžitě rozbolí hlava. V přihrádce na palubní desce je elektronický klíč, takže může během své cesty na západ poslouchat rádio, sklopit sedadlo, pustit si topení anebo použít sčítače, když už je vrstva prachu příliš silná.

Za dva dny dojede do Vancouveru, jenže zjistí, že její bývalá univerzita má zatlučená okna a je vydrancovaná. Vyzvedne si těch pár věcí, které si tam nechala, včetně krabice po svém otci, a v bance se jí podaří dostat se ke svým zbývajícím úsporám. Právě tam se také dozví, že dluh z její studentské půjčky, který měla v úmyslu zaplatit ze svého profesorského platu, jaksi Skomírání přežil. Najde si levné ubytování ve starém hotelu u vody, ale všechny potraviny nehorázně zdražily, a pokud nezačne splácet svůj dluh, čeká ji osobní bankrot. V zoufalství požádá o práci v rámci nejasně popsaného projektu umístěného na ostrově severozápadně od města. I když má na povinnosti lesního průvodce v Greenwoodské arboreální katedrále až příliš velkou kvalifikaci, zůstává přesvědčena, že hlavním důvodem, proč si Holtcorp vybral její žádost z hromady, kde jich musely být tisíce, čímž zachránil její život před žebrolamem a životem v prachu a chudobě – a což by bylo nejhorší, před životem bez uklidňujícího společenství stromů –, byla až děsivě bezvýznamná shoda s jejím příjmením.

LOSOS NA CEDROVÉM PRKĚNKU

JAKE SE DO BUDOVY ÚDRŽBY dostane těsně před jejím zavřením, vyzvedne si tam mikroskop, srážkoměry a sadu k odběru půdních vzorků. Je zhola nemožné, aby provedla měření a odběry u nemocných stromů přímo během prohlídky, takže se bude muset do starého porostu proplížit po prohlídkových hodinách, což bude riskantní, zvláště teď, při častějších obhlídkách strážců parku. Na zítřejší ráno je ale objednaná k soukromé prohlídce, a tak se, ač nerada, rozhodne nechat to na další večer a spokojí se s rychlou vycházkou k oceánu, aby si pročistila hlavu, než brzy zalehne.

Míří k přístavnímu molu, kde kotví zásobovací čluny, vane mírný větřík a obloha je plná mihotavých hvězd. Cestou kolem skupiny indonéských uklízeček ucítí závan organického cedrového oleje, který rozprašují v návštěvnických Vilách, ale teprve poté, co je vydrhly chemikáliemi způsobujícími záněty očí. Blízko vody se zastaví pod okrasnou třešňí a pozoruje čtyři salvadorské údržbáře, jak tiše čistí shluk kádí s horkou vodou, od kterých je výhled na záliv. Třebaže jí její kolegové vždycky přátelsky pokývnu, doslechla se, že je pro ně zdrojem nemalého zmatku. I když je její kůže stejně hnědá jako jejich, nosí příjmení totožné s názvem Arboreální katedrály a ostrova samotného – a přesto pobírá stejně nuzný plat jako oni. To pro ně představuje ten nejhlubší pád kamsi ke dnu.

Jake se dívá, jak jeden z údržbářů ponoří do kádě sítku na tyči a z kouřící vody vyndá rosníčku. Dokonce i na dálku je vidět, jak chlor vybělil kdysi smaragdově zelenou žabku do bledě zelené a Jake se při pohledu na ni udělá špatně. Právě když se chystá zamířit

zpátky, vpadne na místo skupina černě oděných strážců parku a obklíčí jednoho člena údržby, který kouřil ručně ubalenou cigaretu, což znamená porušení přísných protipožárních opatření Katedrály. Ostatní údržbáři jen sklopí hlavy a odevzdají svá nářadí, zatímco strážci na ně míří svými puškami s krátkou hlavní a všechny je prohledávají, zda u sebe nemají nějaký kontraband. Jake, plná strachu, aby se jí nevyptávali na vědecké přístroje, které s sebou nese, nepozorovaně vyklouzne zpátky na pěšinu, zatímco strážci surově vlečou provinilce pryč, aby jej bez slitování posadili na příští člnu na Pevninu.

Ke své chatce se vrátí už za tmy a tam najde Corbyna Gallanta. Čeká poblíž vchodu do chatky, bradu má přilepenou k hrudi a zírá do hlubin talismanu svého telefonu. Tváře má neoholené a bundu z listokůžce vyměnil za drahou, na míru šitou propínací košili z džinoviny. Bez brýlí a kapuce stažené do čela je zcela nemožné neobdivovat rysy jeho tváře.

„Ztratil jste se, pane?“ zeptá se Jake, když k němu přijde.

Vzhledne od svého telefonu a na okamžik, než na ni soustředí pohled, vypadá jako zmatené dítě. „Jestli tohle není Paní ze stromů,“ řekne, jako by byli staří přátelé. „Mám na vás dalších pár důležitých otázek, na které bych rád znal odpovědi.“

„Po pracovních hodinách bych se s Poutníky vídat neměla,“ namítne Jake a rozhlédne se kolem, zda někde neuvidí hlídku. „Co takhle zítra, ve stejnou dobu, u začátku stezky? Můžeme se pobavit o nějakých starých stromech, které bych vám prodala za směšnou cenu.“

„Vlastně jsem si říkal, že bychom si mohli popovídat nad skleňičkou u vás doma, i když si nejsem jistý, že bychom se tam vešli oba najednou,“ řekne Corbyn s pohledem upřeným na řadu maličkých chatek pro zaměstnance. Ve skutečnosti to jsou spíš kůlničky, jejichž ošuntělост se letovisko snaží před Poutníky skrýt tím, že je schovává na méně majestátní polovině ostrova, kde rostou poměrně

mladé tenčí stromy. „Ale řekl bych, že tyhle stromy odpovídají mým finančním možnostem víc než ty, co jste nám ukazovala předtím.“

„Není to sice v brožurách,“ řekne Jake ztišeným hlasem, „ale tato polovina Greenwood Island lehla v roce 1934 popelem. Oheň spalil jeden letokruh u všech stromů po obvodu. Takže musím s politováním konstatovat, že autentický starý porost pokrývá jen polovinu Katedrály.“ Je to dobrý pocit riskovat odhalení kousku pravdy, malá úleva po dni stráveném přednášením z paměti naučených vět z manuálu.

„Neřeknu to živé duši,“ pronese muž tiše a položí si ruku na srdce. „A co tedy v mé Vile?“

Jake přeběhne mráz po zádech. Lesní průvodci mají zakázáno navštěvovat Vily hostů, zvláště po pracovních hodinách. Jenže Corbyn bude zcela jistě tím, kdo si ji zamluvil k soukromé prohlídce, o které ji Davidoff informoval dříve toho dne. A i kdyby nebyl, může Jake přinejhorším předstírat nevědomost a vykroutit se z trestu, kdyby byla přistižena. Ovšem vycházkou kamkoliv do blízkosti Vil po pracovních hodinách, oblečená ve své uniformě lesní průvodkyně, by si o přistižení hlídkou strážců přímo koledovala.

„Dejte mi minutku,“ vyhrkne a nasouká se do chatky, aby si uniformu – ohoz malého skauta zkřížený s funkčním dresem instruktora fitness – svlékla, a oblékne si zelené šaty z kolekce Prada, které našla ve ztrátách a nálezech a doposud marně hledala příležitost, na kterou by si je oblékla. Na šaty si ještě vezme bundu z listokůže, majetek Katedrály, čímž svoje poutnické oblečení korunuje. Jakmile se venku přidá ke Corbynovi, zhluboka se nadechne a rychle se rozhlédne po cestě, zda někde neuvidí strážce, načež se spolu vydají na jeho část ostrova.

Postavená z trámů a s ničím nerušeným výhledem na oceán představuje Vila číslo dvanáct nejluxusnější a nejžádanější ubytování na ostrově, které je neustále zamluvené na celé roky dopředu. Vloni zde pobývala i se svou rodinou kanadská ministerská

předsedkyně, nyní všeobecně považovaná za nejmocnějšího člověka na planetě.

„Poslední dobou uvažuji o permanentním přesídlení,“ řekne Corbyn. Svým telefonem odemkne nádherně dekorované dveře, pak do nich strčí a otevře je. „Tak jsem si myslel, že si svou návštěvou zde trochu otestuju Kanadu.“

Jake jej následuje dovnitř a myslí přitom na to, jak se Knut rozčiloval, kolik příslušníků americké smetánky hovořilo o emigraci do Kanady, zvláště když tamní volby nedopadly podle jejich představ. Jenže od začátku Skomírání a poté, co byly americké, kdysi mocné vodní nádrže vyprázdněny jako soudky s pivem, to mnozí opravdu udělali, nechali za sebou nemobilní a nemajetné, aby se tam dusili a dávali v prachu. Díky ruské zálibě v totalitarismu a nedávnému státnímu převratu na Novém Zélandu se na vodu a stromy bohatá Kanada stala útočištěm světové elity. Teď jsou v ulicích takových dříve naprosto ignorovaných míst jako Moose Jaw, Vernon, Thunder Bay, Chicoutimi a Dartmouth samé filmové hvězdy, průmysloví magnáti a investiční bankéři. „A takto se kdysi zdvořilý a milý příbuzný Spojených států,“ řekl Knut, „kdysi považovaný pouze za skladiště přírodních zdrojů velikosti země, jako nějaká velká truhlice s neomezenými zásobami zastrčená kdesi v podkroví Ameriky, stala nejvyhledávanější adresou na Zemi.“

Zatímco ji Corbyn bere na zevrubnou prohlídku Vily, má Jake co dělat, aby skryla svůj údiv. Všude, kam se podívá, je ten nejúžasnější dánský nábytek z teakového dřeva a stojí tam opravdová kamna na dřevo, ve kterých hoří opravdový živý oheň, a na severní stěně je obří knihovna, jež obsahuje určitě na tisíc opravdových papírových knih – a vše je obklopeno důmyslnou konstrukcí ze starého dřeva a trámů, jejíž cenu by nedokázala vyčíslit. Přepychovým věcem, nacházejícím se ve Vile, jako by nebylo konce, ale právě ony knihy na ni zapůsobily ze všeho nejvíc. Zdá se, že téměř všechny pocházejí z doby před Skomíráním a pokrývají všechna mož-

ná představitelná témata. Poté, co byla většina knih na světě zrecyklována v buničinu potřebnou na výrobu protiprachových masek, vzduchových filtrů a bankovek, se cena těch zbylých vyšplhala závratně vysoko. Při příležitosti svých narozenin před pěti lety Jake málem utratila polovinu svých úspor za nádherně ilustrovanou knihu o botanice, ale na poslední chvíli si to rozmyslela. Dnes by kniha měla trojnásobnou cenu, než kolik by za ni zaplatila tehdy.

„Vyzaruje z toho dokonalé retro ovzduší, že ano?“ řekne Corbyn, zatímco nalévá u kuchyňského ostrůvku dvě skleničky čisté whisky – značky Basil Hayden, kterou by si také ráda koupila, kdyby na ni měla. Během časných dnů Skomírání, v době, kdy jí do notebooku proučila katastrofická dendrologická data ze všech koutů světa, nebyla Jake schopná dělat nic jiného než jen pít koktejly old fashioned a stále dokola sledovat pirátské kopie seriálů *Planeta Země* z produkce BBC. Tyto časosběrné záběry na plochy kdysi rozlehlých listnatých lesů měnících barvy v průběhu roku – zelená přecházela v červenozlatou, pak v hnědou a zpátky v zelenou – jí navozovaly záchvaty štkavého pláče, až se jí trásl celé tělo, dokud nakonec neomdlela, zda v důsledku dehydratace, opilosti anebo čirého zoufalství, to nedokázala říci.

Corbyn přihodí do kamen pár jedlových polen a pak se spolu posadí na látkou potaženou pohovku a cinknou o sebe skleničkami, zatímco oheň je hřeje na holeně. To teplo je zcela jiné, než jaké vydává elektrický ohřívač, na jaký je zvyklá, je sálavější a proniká hlouběji. „Ach, a budu vás muset požádat, abyste si vypnula mobilní telefon.“

Jake se poplácá po neexistujících kapsách svých šatů. „Já žádný nemám,“ řekne a málem dodá: *Kvůli mojí platební neschopnosti by mi žádný ani nedali.*

Po jejích slovech se mu na tváři objeví teatrální výraz údivu, takový ten, co by klidně mohl být v závěrečné scéně nějakého přihlouplého filmu. „Tak to je *absolutně* okouzující,“ řekne, jako by Jake

byla nějaké předčasně vyspělé dítě, které pronese něco vtipného. Pak pokyne směrem k policím. „Vy byste raději pořád ještě četla staré knížky, je to tak?“

„Přesně,“ přikývne Jake.

Corbyn se k ní přisune blíž a chvíli jí přednáší o úskalích moderní technologie, načež pro ně svým mobilem objedná večeři z bistra resortu. Když jejich pokrmy sestávající z lososa na cedrovém prkénku dorazí, Jake se schová do nádherně vykachlíkované koupelny, zatímco číšník, mladík, kterého Jake zná pod jménem Ramon, vjede se svým servírovacím vozíkem do kuchyně.

Než se vrátí, Corbyn již naplnil dvě číše z tenkého křišťálového skla vínem a společně se usadí na vysoké židličky u kuchyňského ostrůvku, aby se najedli. Jake nejdřív ochutná salát z tradiční odrůdy rudých rajčat a zelených listů hebkých jako hedvábí. Lososa neviděla ani nejedla celé roky, od té doby, co Skomírání vysušilo všechny toky, kam se lososi odplouvali třít, a zbývající ryby byly odsouzeny k živoření v oceánech. Filety jsou glazované česnekem, balsamickým octem a pravým javorovým sirupem – další luxusní lahůdka. Uvědomí si, jak jsou tučné vrstvy růžového lososího masa zvláštní a nakolik připomínají jádro stromu, douglasky tisolisté především. Bioložce tělem i duší se tyto růstové paralely líbí. Jak houževnatě jednotlivé organismy budují tkáň, vrstvu po vrstvě, rok po roce.

Jakmile dojedí, Corbyn se zamračí na svoje rolexky a doprovodí ji zpátky k pohovce, kde se k sobě oba nakloní k polibku. „Omlouvám se, že se o tom zmiňuji,“ přeruší jej Corbyn po chvíli a Jakeino ucho ovane jeho teplý, od vína nakyslý dech. „Jen prostě chci být upřímný.“

„Samozřejmě,“ řekne Jake váhavě.

„Musím se k něčemu přiznat a trochu se za to stydím.“ Zhluboka se nadechne. „Ale kvůli silné alergii na latex mám od lékařů zakázáno používat kondomy. Určitě bys nechtěla vidět, co by se stalo, kdybych ho použil. Takže se musím zeptat, jestli jsi zdravá.“

Málem vyhrkne: Mohla bych být kráčející Petriho miskou jakéhokoliv počtu nemocí, protože ačkoliv Holtcorp zdarma poskytuje všem zaměstnankyním Katedrály antikoncepční tělíska, ve skutečnosti nenabízí lékařskou péči, takže jsem rádného doktora neviděla od té doby, co jsem vyšla ze školy, takže kdovi? Místo toho se uchichtne a řekne: „Jistě. A ty?“

Corbyn se v odpověď jen zasměje. Není jasné, zda to znamená: „Samozřejmě že jsem zdravý,“ nebo „Samozřejmě že nejsem, ale ty to stejně uděláš.“ Ale protože se tím Jake nedopustí žádného velkého faux pas, může do toho s klidem jít. Proč taky ne? Vycházejí z její bezedné zadluženosti a hlubokého ekologického zoufalství, nezávazný sex na jednu noc pro ni představuje určitý druh úlevy. Ovšemže by dala přednost déle trvajícímu vztahu nad tím, co určitě bude jen krátkým románkem, jenže jak může existovat něco trvalého ve světě tak zničeném jako tento? Kde se každou noc ukašlou tisíce děti k smrti a ani od těch největších stromů nelze očekávat, že přežijí?

„Musí to pro tebe jako pro ženu být těžké,“ řekne Corbyn pak, když spolu leží na pohovce pod neuvěřitelně hebkou kašmírovou pokrývkou, „být tak vzdělaná a zanícená pro svůj obor, a přitom se živit tím, že provázíš idioty jako já mezi těmi nádhernými stromy.“ Usměje se, jistý si tím, že jeho vtipná poznámka svědčí o tom, že on sám je pravým opakem idiota.

Jake se zhluboka nadechne. Na rozdíl od Knuta volí svá slova pečlivě, zvláště když mluví s Poutníky. „Můžu tady žít,“ řekne, „dělat práci, co mě naplňuje, a nemusím se každý večer před spaním málem ukašlat. Takže jsem za to všechno vděčná.“

„Ale na určité úrovni tě to nepochybně neuspokojuje?“

„Je to lepší život, než bych já nebo kdokoliv, koho znám, mohl rozumně očekávat,“ řekne Jake. „S výjimkou tebe, samozřejmě.“

Na tváři se mu pomalu rozprostře úsměv. „Víš ty co? Já závidím tobě,“ řekne s určitou nevírou, jako by pronášel nějaké pozoruhodně absurdní prohlášení.

V tom případě mi dej sto padesát tisíc dolarů, pomyslí si Jake. Můžeš mi tím až do smrti zabezpečit život na tomto ostrově, a to za cenu šeku za tvoji jedinou dovolenou. Místo toho řekne: „To snad nemyslíš vážně.“

„Ne, mluvím pravdu! Život tady? Na tomto ostrově, v tomto lese, kde děláš, co máš ráda? Čteš opravdové papírové knihy a nemáš telefon! Vedeš dobrý, prostý život.“

Prostý život? odsekne Jake málem. Ještě na univerzitě, kdy při obhajobách svých prací stávala před komisemi sestávajícími povětšinou ze samolibých mužů v tvídových oblecích, si plně uvědomila, že nesnáší, když se k ní někdo chová blahosklonně. „Spojený s prostoduchou myslí, chceš říct?“ vyhrkne, ale hned vzápětí toho lituje.

Corbyn zkriví tvář do výrazu naprostého zděšení, jako v nějakém filmu, kde se muž dozví o smrti své manželky. „Jestli jsem tě urazil, omlouvám se.“

Nemá smysl dohadovat se o tom dál, a tak Jake jeho omluvu přijme, načež svolí k nezávaznému hovoru sestávajícímu z různých témat podle jeho vlastního výběru: velký příslib environmentální inovace, nebezpečné, a přesto neodolatelné kouzlo sociálních sítí, přetrvávající houževnatost lidské vynalézavosti. Zdá se, že neexistuje téma, které by jej nezajímalo, a všechno prokládá stejným druhem chlapeckého nadšení.

„Takže stále stojíš o tu zítřejší soukromou prohlídku?“ zeptá se Jake za hodinu, když se znovu pomilovali a ona začíná v duchu plánovat trasu mezi stromy, kudy se bude muset ubírat, aby se jí podařilo dostat se nepozorovaně takto pozdě v noci zpátky do své chatky.

„Co tím myslíš?“ řekne Corbyn s pohledem upřeným na hodinky. „Zítra brzy ráno odlétám do Nunavutu, kde hodlám s jistými inuitskými stařešiny projít ozdravným obřadem pod polární září. Bude to pro mě životní zážitek.“